

Predmet C-260/22

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

19. travnja 2022.

Sud koji je uputio zahtjev:

Landgericht Erfurt (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

31. ožujka 2022.

Tužitelj:

Seven.One Entertainment Group GmbH

Tuženik:

Corint Media GmbH

Landgericht Erfurt (Zemaljski sud u Erfurtu, Njemačka)

[*omissis*]

Odluka kojom se upućuje zahtjeva za prethodnu odluku

U sporu

Seven.One Entertainment Group GmbH, [*omissis*] Unterföhring

- tužitelj -

[*omissis*] protiv

Corint Media GmbH, [*omissis*] Berlin

- tuženik -

[*omissis*]

radi ispunjenja ugovora

3. građansko vijeće Landgerichta Erfurt (Zemaljski sud u Erfurtu) [omissis]

dana 31. ožujka 2022.

riješio je:

I.

Postupak se prekida.

II.

U skladu s člankom 267. UFEU-a, Sudu Europske unije upućuju se sljedeća pitanja:

1.

Treba li Direktivu 2001/29/EZ tumačiti na način da su organizacije za radiodifuziju izravni i izvorni ovlaštenici prava na pravičnu naknadu u skladu s člankom 5. stavkom 2. točkom (b) Direktive 2001/29/EZ predviđenog u okviru takozvane iznimke privatnog reproduciranja?

2.

Mogu li se organizacije za difuziju u pogledu svojeg prava iz članka 2. točke (e) Direktive 2001/29/EZ izuzeti od prava na pravičnu naknadu u skladu s člankom 5. stavkom 2. točkom (b) Direktive 2001/29/EZ ako i u svojem svojstvu filmskih producenata mogu imati pravo na pravičnu naknadu u skladu s člankom 5. stavkom 2. točkom (b) Direktive 2001/29/EZ?

3.

U slučaju potvrdnog odgovora na drugo pitanje:

Je li paušalno izuzimanje organizacija za radiodifuziju dopušteno iako organizacije za radiodifuziju ovisno o svojem konkretnom oblikovanju programa prava filmskih producenata djelomice stječu samo u neznatnom opsegu (osobito televizijski programi s visokim udjelom programa za koju licencije izdaju treće osobe), a djelomice ne stječu nikakva prava filmskih producenata (osobito organizatori radijskih programa)?

Obrazloženje:

A. Predmet spora i činjenično stanje glavnog postupka

1. Predmet spora

Stranke glavnog postupka spore se oko tuženikove obveze ostvarivanja prava na naknadu s osnove takozvane naknade za prazne medije u skladu s člankom 5. stavkom 2. točkom (b) Direktive 2001/29/EG.

2. Činjenično stanje

Tuženik je društvo za kolektivno upravljanje koje ostvaruje autorska i srodna prava privatnih televizijskih i radijskih postaja. Tuženik organizacijama za radiodifuziju isplaćuje odgovarajuće prihode.

Tužitelj je organizacija za radiodifuziju koja organizira i na nacionalnoj razini emitira privatni televizijski program koji se financira oglašavanjem „[SAT.1 Gold]”.

Između stranaka postoji Ugovor o ostvarivanju prava.

Tim se ugovorom uređuje tuženikovo isključivo ostvarivanje i iskorištavanje tužiteljevih autorskih i srodnih prava za program „[SAT.1 Gold]”.

Tuženik je dužan tužitelju razmjerno isplatiti odgovarajuće prihode.

Prihodi su značajan doprinos refinanciranju programa koje organizira organizacija za radiodifuziju.

Ugovorom o ostvarivanju prava predviđeno je i ostvarivanje takozvane naknade za prazne medije.

U slučaju takozvane naknade za prazne medije riječ je o nacionalnim autorskim pravom predviđenom pravu na naknadu kojom se nadoknađuje šteta nastala nositeljima prava uslijed takozvane iznimke privatnog reproduciranja.

Tužitelj je uvelike pod utjecajem privatnog reproduciranja, među ostalim, zbog snimanja njegova programa (online) videorekorderima.

Stoga tužitelj od tuženika zahtijeva ostvarivanje naknade za prazne medije u skladu s ugovorom i isplatu odgovarajućih prihoda.

Tuženik navedeni zahtjev trenutno na temelju njemačkog Urheberrechtsgesetz (Zakon o autorskom pravu) ne može ispuniti.

Tužitelj je trenutno prema nacionalnom autorskom pravu izuzet od naknade za prazne medije.

3. Nacionalni pravni okvir

a) Opis nacionalnog pravnog okvira

Nacionalnim autorskim pravom predviđena je takozvana iznimka privatnog reproduciranja.

Tom se odredbom ograničava pravo reproduciranja nositelja prava na način da se bez suglasnosti dopušta reproduciranje autorskog djela za privatnu ili osobnu uporabu.

Nacionalnim se zakonodavstvom o autorskim pravima nositeljima prava na koje se odnosi iznimka privatnog reproduciranja zauzvrat daje pravo na naknadu. Time se nositeljima prava nadoknađuju štete nastale ograničavanjem prava reproduciranja.

Organizacije za radiodifuziju su prema nacionalnom zakonodavstvu o autorskim pravima nositelji isključivog prava reproduciranja.

U skladu sa zahtjevima nacionalnog zakonodavca, iznimka privatnog reproduciranja izričito se na njih primjenjuje.

Unatoč tomu, organizacije za radiodifuziju prema nacionalnom su pravu u cijelosti izuzete od prava na naknadu.

b) Tekst odredbe

(i) Privatno reproduciranje

Odredba o iznimci privatnog reproduciranja uređena je člankom 53. stavkom 1. Urheberrechtsgesetz (Zakon o autorskom pravu) u Dijelu 1., Odjeljku 6. Urheberrechtsgesetz (Zakon o autorskom pravu) i glasi kako slijedi:

„Fizička osoba može pojedinačno reproducirati djelo za privatnu uporabu na bilo kojem medijskom nosaču ako te reprodukcije ni izravno ni neizravno ne služe u komercijalne svrhe i ako nisu izrađene na temelju očito nezakonito izrađenog ili javno dostupnog predloška. Ovlaštenik reproduciranja može izradu reprodukcija povjeriti trećoj osobi ako je to besplatno ili je riječ o reproduciranju na papir ili sličan medij bilo kojim fotomehaničkim postupkom ili drugim postupkom sličnog učinka.”

(ii) Pravo na naknadu

Takozvana naknada za prazne medije koja je predviđena kao naknada za iznimku privatnog reproduciranja uređena je u članku 54. stavku 1. Urheberrechtsgesetz (Zakon o autorskom pravu) i glasi kako slijedi:

„Ako se zbog prirode djela može očekivati reprodukcija dopuštena u skladu s člankom 53. stavcima 1. ili 2. ili člancima 60.a do 60.f, autor djela ima pravo na isplatu odgovarajuće naknade od proizvođača uređaja i medija čiji se tip sam ili u vezi s drugim uređajima, medijima ili priborom koristi u svrhu izrade takvih reprodukcija.”

(iii) Izuzimanje organizacija za radiodifuziju

Odredba kojom se predviđa primjena iznimke privatnog reproduciranja za emisije organizacija za radiodifuziju, no kojom se istodobno organizacije za radiodifuziju izuzimaju od takozvane naknade za prazne medije sadržana je u članku 87. stavku 4. Urheberrechtsgesetz (Zakon o autorskim pravima). Ta odredba glasi kako slijedi:

„Članak 10. stavak 1. kao i odredbe iz Dijela 1. Odjeljka 6. s iznimkom članka 47. stavka 2. druge rečenice i članka 54. stavka 1. primjenjuju se na odgovarajući način.”

B. Relevantnost za odlučivanje

1. Pravni okvir Unije

a) Direktiva 2001/29/EZ

Postoji mogućnost da je izuzimanje organizacija za radiodifuziju od pravične naknade u skladu s člankom 87. stavkom 4. Urheberrechtsgesetz (Zakon o autorskom pravu) protivno članku 5. stavku 2. točki (b) u vezi s člankom 2. točkom (e) Direktive 2001/29/EZ.

Direktivom 2001/29/EZ predviđeno je da je ograničenje prava reproduciranja nacionalnom odredbom poput iznimke privatnog reproduciranja dopušteno samo pod uvjetom da dotični nositelji prava dobiju pravičnu naknadu.

(i) Organizacija za radiodifuziju kao ovlaštenik prava

Pravična naknada plaća se nositeljima isključivog prava reproduciranja na koje se odnosi iznimka privatnog reproduciranja. To proizlazi iz sudske prakse Suda prema kojoj su nositelji prava u skladu s člankom 2. Direktive 2001/29/EZ kao nositelji isključivog prava reproduciranja izravni ili izvorni ovlaštenici pravične naknade (Sud, presuda od 21. listopada 2010. – C-467/08, Zb. I 2010., 10098 – *Padawan*; Sud, presuda od 16. lipnja 2011. – C-462/09, Zb. I 2011., 5349; Sud, Presuda od 9. lipnja 2016. – C-470/14, EuZW 2016., 670. t. 21. – *EGEDA*).

Organizacije za radiodifuziju su u skladu s člankom 2. točkom (e) Direktive 2001/29/EZ nositelji isključivog prava reproduciranja. Prema nacionalnom zakonodavstvu o autorskim pravima su organizacije za radiodifuziju isto tako nositelji isključivog prava reproduciranja.

Njihovo pravo reproduciranja ograničeno je člankom 87. stavkom 4. i člankom 53. stavkom 1. Urheberrechtsgesetz (Zakon o autorskom pravu), odnosno iznimkom privatnog reproduciranja predviđenom nacionalnim pravom.

(ii) Nacionalnom odredbom ne ispunjava se obveza rezultata

Člankom 5. stavkom 2. točkom (b) Direktive 2001/29/EZ nije predviđeno ograničenje pravične naknade na teret pojedinog nositelja prava. Naprotiv, nacionalnim se zakonodavcima člankom 5. stavkom 2. točkom (b) Direktive 2001/29/EZ nameće obveza rezultata prema kojoj se nacionalnim autorskim pravom može predvidjeti iznimka privatnog reproduciranja samo ako svi nositelji prava na koje se to odnosi dobiju pravičnu naknadu (Sud, presuda od 9. lipnja 2016. – C-470/14, EuZW 2016., 670. t. 21. – *EGEDA*).

U pogledu sporne odredbe postoje dvojbe ispunjava li se njome obveza rezultata koja proizlazi iz članka 5. stavka 2. točke (b) Direktive 2001/29/EZ.

(iii) Nema opravdanja za izuzimanje organizacija za radiodifuziju od pravične naknade

Opravdanje za izuzimanje organizacije za radiodifuziju od pravične naknade nije razvidno.

Iz sudske prakse Suda proizlazi da se ograničenje pravične naknade na teret organizacija za radiodifuziju ne može opravdati uvodnom izjavom 35. Direktive 2001/29/EZ.

Točno je da se tom uvodnom izjavom 35. opravdava mogućnost izuzimanja pojedinog, individualnog korištenja pojedinih korisnika od pravične naknade (Sud, presuda od 21. listopada 2010. – C-467/08, Zbornik I 2010., 10098 – *Padawan*).

Stoga se uvodnom izjavom 35. ipak dopušta izuzimanje od pravične naknade isključivo za pojedine, individualne radnje korištenja. Iz toga ne proizlazi mogućnost ograničenja prava na naknadu na teret određenih nositelja prava ili skupina nositelja prava.

Naposljetku, opravdanje ne proizlazi ni iz toga da organizacije za radiodifuziju u određenim okolnostima zbog svojeg svojstva filmskih producenata mogu imati pravo na pravičnu naknadu.

U skladu s člankom 2. Direktive 2001/29/EZ, televizijske postaje u svojstvu filmskih producenata mogu imati isključivo pravo reproduciranja takozvanih vlastitih produkcija, odnosno televizijskih emisija vlastite proizvodnje.

Međutim, iz toga ne proizlazi da organizacije za radiodifuziju nemaju pravo na pravičnu naknadu u pogledu njihova prava reproduciranja (Sud, presuda od 9. veljače 2012. – C-277/10, EuZW 2012., 230. t. 91. i sljedeće – *Luksan*).

Stoga postoje dvojbe u pogledu pitanja je li izuzimanje organizacija za radiodifuziju od pravične naknade na temelju prava Unije opravdano.

b) Načelo jednakog postupanja

Izuzimanje organizacija za radiodifuziju od pravične naknade na temelju nacionalnim zakonodavstva o autorskim pravima dvojbeno je i s obzirom na načelo jednakog postupanja iz prava Unije u skladu s člankom 20. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.

Načelom jednakog postupanja iz prava Unije zabranjuje se nejednako postupanje koje nije objektivno opravdano.

Organizacije za radiodifuziju u nepovoljnijem su položaju u odnosu na – sve – druge nositelje prava. Te se organizacije nacionalnim zakonodavstvom o autorskim pravima izuzimaju od pravične naknade premda im se pravo reproduciranja ograničava iznimkom privatnog reproduciranja.

Svi drugi nositelji prava za ograničenje svojeg prava reproduciranja putem takozvane iznimke privatnog reproduciranja dobivaju pravičnu naknadu.

Na njih se takvo izuzimanje prema nacionalnom zakonodavstvu o autorskim pravima ne primjenjuje.

Postoji mogućnost da se na taj način krši načelo jednakog postupanja predviđeno pravom Unije.

c) Sloboda medija i sloboda emitiranja

Moguće je da se nacionalnim zakonodavstvom o autorskim pravima predviđenim izuzimanjem organizacija za radiodifuziju od pravične naknade iz istih razloga ograničava sloboda emitiranja (članak 11. Povelje Europske unije o temeljnim pravima).

2. Potreba tumačenja prava Unije

Relevantno pravo Unije se do sada (vidjeti točki 1.) nije tumačilo u kontekstu pitanja protivi li mu se nacionalna odredba kojom se izuzimajući organizacije za radiodifuziju od pravične naknade paušalno izuzima cijela skupina nositelja prava.

a) Potreba tumačenja u pogledu prvog pitanja

Sud je odlučio da su nositelji prava u skladu s člankom 2. Direktive 2001/29/EZ izravni i izvorni nositelji pravične naknade u skladu s člankom 5. stavkom 2. točkom (b) Direktive 2001/29/EZ.

Međutim, tom odlukom nije uređeno pitanje može li nacionalni zakonodavac tumačiti pravo Unije na način da se pravom reproduciranja ne zadire u srž autorskom pravu srodnog prava nositelja prava u skladu s člankom 2. Direktive 2001/29/[EZ], zbog čega je izuzimanje od pravične naknade opravdano. S obzirom na tu okolnost, potrebno je tumačenje prava Unije.

b) Potreba [tumačenja] u pogledu drugog pitanja

Pravo Unije potrebno je protumačiti i u pogledu drugog pitanja [*omissis*].

Sud je odlučio da kada je riječ o djelu za koje pravo reproduciranja ima više nositelja prava, u slučaju ograničenja iznimkom privatnog reproduciranja pravična naknada pripada svakom nositelju prava (Sud, presuda od 09. veljače 2012. – C-277/10, EuZW 2012., 230. t. 91. i sljedeće – *Luksan*).

Međutim, tom se odlukom Suda ne pojašnjava može li se paušalno izuzimanje organizacija za radiodifuziju od pravične naknade opravdati time da im, u određenim okolnostima, kao filmskim producentima isto tako može pripadati pravo na pravičnu naknadu. Stoga je pravo Unije u tom pogledu potrebno tumačiti.

c) Potreba tumačenja u pogledu trećeg pitanja

Naposljetku pravo Unije treba protumačiti i u pogledu trećeg pitanja.

Naime, u slučaju potvrdnog odgovora na drugo pitanje, organizacije za radiodifuziju imaju pravo sudjelovati u pravičnoj naknadi samo ako djeluju u svojstvu filmskih producenata.

Međutim, mnogi televizijski programi privatnih organizacija za radiodifuziju sastoje se uglavnom od programa vanjskih produkcija koje po nalogu organizacija za radiodifuziju proizvede treće produkcijsko društvo, te programa proizvedenog na temelju licencija koje organizacije za radiodifuziju kupe od trećih filmskih producenata. Prema nacionalnom pravu, pravo filmskih producenata u slučaju vanjskih produkcija u pravilu pripada produkcijskim organizacijama u svojstvu izvođača, a u slučaju produkcija po licenci davatelju licencije, tako da organizacija za radiodifuziju u pogledu svojeg programa ne stječe nikakva prava filmskih producenata ili ih stječe u neznatnom opsegu. Stoga te organizacije u pogledu većeg dijela svojeg programa ne dobivaju pravičnu naknadu u svojstvu filmskih producenata. Isto tako, naknada za prazne medije filmskih producenata prema nacionalnom pravu nije prenosiva na organizacije za radiodifuziju.

U području radio emitiranja, organizacije za radiodifuziju čak uopće ne djeluju u svojstvu filmskih producenata te stoga ni ne sudjeluju u naknadi za prazne medije.

[*omissis*]

Sud do sada nije odlučio je li u takvom slučaju opravdano izuzimanje organizacija za radiodifuziju od pravične naknade zbog njihova sudjelovanja u svojstvu filmskih producenata. Pravo Unije stoga i u tom pogledu zahtijeva tumačenje. [omissis]

3. Relevantnost zahtjeva za prethodnu odluku za odlučivanje u glavnom postupku

Ovlaštenje za podnošenje zahtjeva za prethodnu odluku u skladu s člankom 267. UFEU-a i tumačenje koje se traži od Suda relevantni su za odlučivanje i nisu hipotetske naravi. Oni su usko i neodvojivo povezani s glavnim postupkom i konkretnom situacijom suda koji je uputio zahtjev (vidjeti presudu Suda od 27. veljače 2018., C-64/16, t. 19. i sljedeće).

Ako je nacionalna odredba poput opisane u skladu s pravom Unije, osobito s Direktivom 2001/29/EZ, tužitelj mora prihvatiti da je isključeno ispunjenje ugovora o ostvarivanju prava u pogledu takozvane naknade za prazne medije. U tom bi slučaju tužbu u glavnom postupku trebalo odbiti.

Ako nacionalna odredba poput opisane nije u skladu s pravom Unije, osobito s Direktivom 2001/29/EZ, tužitelj može zahtijevati ispunjenje ugovora u pogledu takozvane naknade za prazne medije i isplatu možebitnih prihoda.

U tom bi slučaju tužbu u glavnom postupku trebalo prihvatiti.

[omissis]